

VZDĚLÁVACÍ POLITIKA

POJMOSLOVÍ

- VZDĚLÁVÁNÍ
- VÝCHOVA
- VZDĚLÁNÍ
- EDUKACE (edukátor, exulant)

Role vzdělání v současné společnosti

➤ **Znalostní společnost** (knowledge-based society)

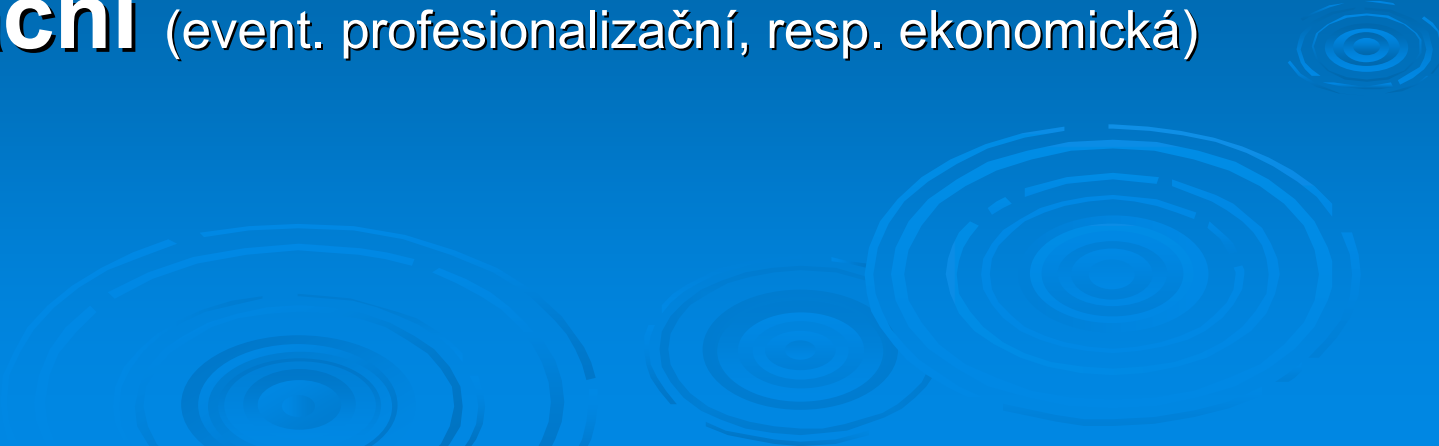
produkce, distribuce, sdílení a využívání poznatků a informací

X

produkce a distribuce materiálních statků

➤ **Strategický význam vzdělání**

FUNKCE VZDĚLÁNÍ

1. **Preventivní**
 2. **Nápravná**
 3. **Socializační** (event. socializačně kulturní), **Integrační**
 4. **Kvalifikační** (event. profesionalizační, resp. ekonomická)
-

Definice vzdělávací politiky I

Principy, priority a metody rozhodování vztahující se ke vzdělávání.

Zahrnuje:

- (a) tvorbu strategických záměrů rozvoje vzdělávání,
- (b) legislativní rámec činnosti vzdělávacích a vzdělávaných subjektů,
- (c) způsob financování,
- (d) vymezení vzdělávacích cílů a obsahů,
- (e) stimulování a ovlivňování činnosti vzdělávacích subjektů a
- (f) způsob jejich kontroly

Definice vzdělávací politiky II

➤ Vzdělávací politika

širší pojetí, jde o řízení vzdělávací soustavy v celé její šíři

X

➤ Školská politika

užší termín, znamená řízení školského systému

Principy vzdělávací politiky

- Princip celoživotního vzdělávání
- Princip rovných šancí v přístupu ke vzdělání
- Princip individualizace a diferenciací ve vzdělávání
- Princip internacionalizace ve vzdělávání

Cíle vzdělávací politiky

- Zabezpečit rozvoj poznávací a duchovní kapacity populace, jejího poznatkového a dovednostního fondu a zabezpečit i rozvíjet morálně hodnotové orientace lidí.
- Zabezpečit, aby vzdělávací systémy vyhovovaly požadavkům společnosti založené na znalostech.

Subjekty vzdělávací politiky

- Stát (politici, ministerstva)
- Školská administrativa
- Učitelé a jejich organizace
- Rodiče a jejich asociace
- Studenti
- Církve
- Zaměstnavatelé
- Vzdělávací experti

Vazba „vzdělávací - sociální politika“

- Vzdelávací politika je orientována k rozvoji jedince
- Vzdelání je prvek sociálního rozvoje, spoludeterminuje sociální strukturu a životní podmínky lidí.
- Zmírnění rizika chudoby a etnických konfliktů a další.
- Vazba na trh práce (kvalifikační a profesní struktury, riziko nezaměstnanosti apod.)

Vazba „vzdělání – pracovní trh“

- Návaznost mezi obsahem vzdělávání a potřebami trhu práce
- Teorie lidského kapitálu (lidský kapitál, racionální chování jedince)
- Teorie sociální reprodukce (koncept kulturního kapitálu)

Vazba “vzdělávací - hospodářská politika“

- Ekonomická prosperita a efektivnost
- Finanční náročnost vzdělávacího systému
- Chudoba jedince, společnosti
- Vzdělání jako netržní zboží, kladná externalita trhu

Financování vzdělávacích systémů

- **Výše investovaných finančních prostředků a způsob jejich alokace**
(ukazatel: celkový objem výdajů vynaložených na vzdělávání, výdaje na školství jako podíl HDP)
- **Investice do budoucnosti**
(pozitivní externalita, multiplikační efekt)
- **Subjekty financující vzdělání**
(stát, vícezdrojové financování)
- **Normativní financování škol**
(platba dle výkonu školy – většinou se měří počtem žáků/studentů, problém kvalita X kvantita)
- **Mechanismy způsobu financování na základě vstupů X výstupů**

Hodnocení vzdělávacích systémů

- **Kvalita** (2 pojetí kvality)
- **Efektivita** (přínosy X náklady)
- **Efektivnost - Účinnost** (dosahování cílů)

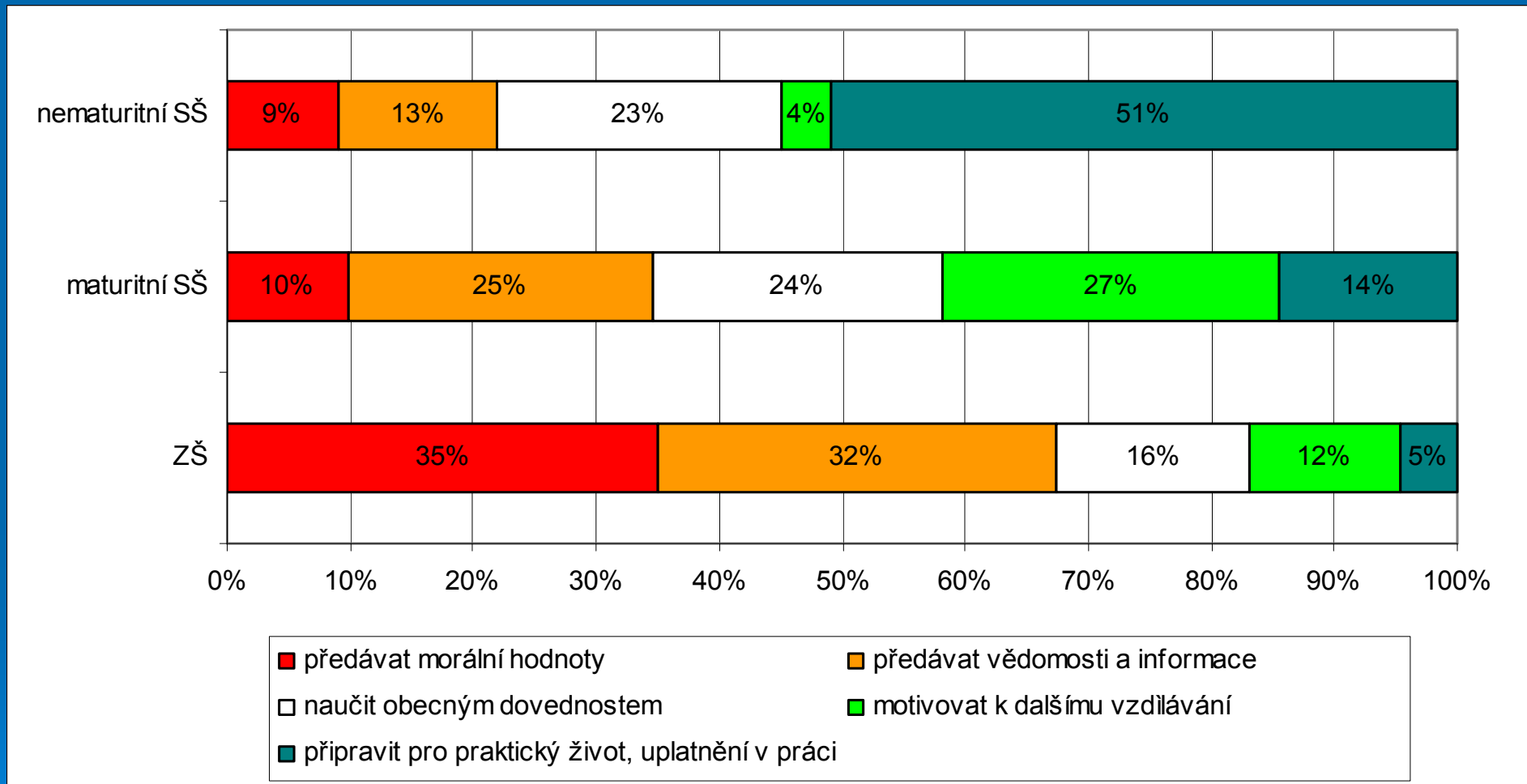
- **Úroveň celospolečenská** (agregovaná)
- **Úroveň individuální**

Aktuální problémy vzdělávacího systému v ČR

Přechod k pluralitnímu systému vzdělávání po roce 1989 je dynamický, což však nese také **nerovnováhy**:

1. Mezi stupni a typy škol
2. Míra specializace a všeobecnosti
3. Centralizace vs. decentralizace (kompetence, pravomoci, autonomie škol)
4. Zájem mladých lidí o studium na VŠ vs. kapacita VŠ
5. Financování škol (také platy učitelů)
6. Spolupráce a spoluúčast zaměstnavatelských subjektů

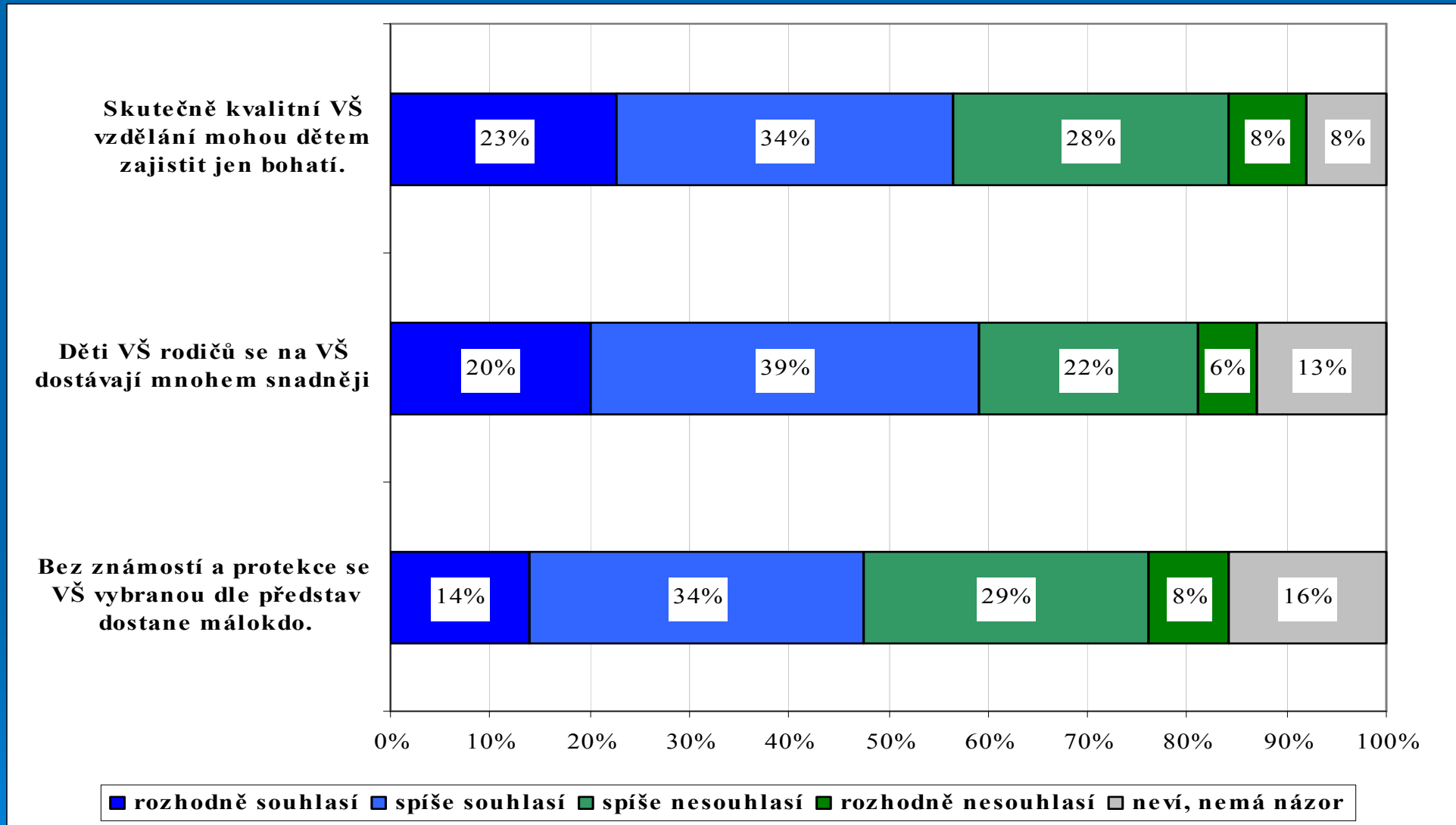
Postoj veřejnosti k cílům vzdělávání - SŠ a ZŠ -

Zdroj „Naše společnost 2006“

Sociologický ústav AV ČR, Centrum pro výzkum veřejného mínění

Postoj české veřejnosti k přístupu na VŠ

Zdroj „Naše společnost 2006“

Sociologický ústav AV ČR, Centrum pro výzkum veřejného mínění